

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 60 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27, Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, ponedeljek 3. junija 1940

Cena posamezni številki din 1'50

Zasedanje Balkanske zveze

Pred približno desetimi leti, v dneh od 5. do 12. oktobra 1930. je bila v Atenah prva balkanska konferenca. Nastala je v časih, ko je bil ugled Zveze narodov še močan in ko je bilo tudi koketiranje s pacifističnimi načeli silno moderno. Dejansko je tudi prva balkanska konferenca bila sklicana na pobudo mednarodnega kongresa za mir, ki je bil 1. 1929. v Atenah. Balkanske konference so se nato vsako leto nadaljevale, vendar pa ni bila nobena v Jugoslaviji. Zaradi svoje osnovne pacifistične tendence niso te konference imele za Beograd posebno privlačnost. Med tem so se po svetu dogodili veliki dogodki in vedno jasneje je postala potreba, da stopijo balkanske države v tesnejše zveze in tako je bil 9. februarja 1934. sklenjen balkanski pakt in ustanovljena Balkanska zveza, nato pa organiziran še gospodarski svet Balkanske zveze. Spoznalo se je pač, da so politične zveze med balkanskimi državami, čeprav še tako potrebne, vendarle še prerahle, da bi same mogle dati Balkanski zvezi pravo življenjsko silo. Zato se je hotelo z ustanovitvijo gospodarskega sveta dati Balkanski zvezi tudi močno gospodarsko podlago.

Že od vsega začetka pa je imel gospodarski svet BZ dve glavni nalogi. Eksterno, da združi balkanske države v vseh vprašanjih, ki se tičejo gospodarskih odnosov teh držav proti tretjim državam, ter interno, da uredi svoje medsebojne odnose. Ena ko druga naloga je važna in za vse balkanske države tudi koristna, vendar pa tudi težka, zlasti v sedanjih vojnih časih.

Posebno eksterna naloga je danes delikatna. Kajti silno lahko bi se moglo zgoditi, da bi skupen nastop balkanskih držav na tujih trgih smatral od vojskojuočih se držav kot neprijazen akt, zlasti še, ker je večina balkanskih držav prav močno gospodarsko usmerjena v srednjo Evropo. Sprememba te usmerjenosti je danes iz zunanje-političnih razlogov zato tudi skoraj nemogoča. Seveda pa bi se tudi glede skupnih zunanjih interesov moglo vendarle nekaj doseči. Tu je treba omeniti predvsem skupno nabavljanje surovin, do katerih se danes tako težko pride. Ali tudi v tem vprašanju je potrebna največja previdnost.

Niti vprašanje gospodarske avtarkije balkanskih držav ni danes lahko izvedljiv. Predvsem je danes industrializacija balkanskih držav zaradi pomanjkanja kapitala zelo težko rešljiva. Poleg tega pa treba upoštevati to, da so se balkanske države glede izvoza svojih surovin v določene države že tako angažirale, da so v tem pogledu čisto vezane. Tvegale bi težke komplikacije, če bi skušale te vezi odpovedati. Iz vseh teh razlogov more dati skupno nastopanje balkanskih držav na tujih trgih v današnjih časih le skromne rezultate.

Mnogo več uspeha pa morejo doseči balkanske države v svojih medsebojnih gospodarskih odnosih. Tu ni nobenih težko političnih narave, zato pa tem več možnosti, da se medsebojna trgovina poveča. Danes doseže ta komaj 5% vsega izvoza balkanskih dr-

žav in možnost povečanja te zamenjave blaga je nesporna. Tako bi mogli še znatno povečati svoj izvoz lesa v Grčijo, čeravno ta izvoz že sedaj ni bil majhen. Tudi v Turčijo bi se mogel naš lesni izvoz še znatno povečati. Za naš les pa bi mogli dobiti nadomestilo v bombažu, ki je tako potreben naši tekstilni industriji.

Posebno uspešno pa bi moglo

biti sodelovanje balkanskih držav tudi na turističnem polju. Tu bi se mogli doseči silno veliki uspehi, ki bi imeli tudi to dobro stran, da bi se povečalo medsebojno spoznavanje balkanskih narodov in s tem tudi njih skupnost močno utrdila.

Posebno v današnjih časih je vidno, kako nujno potrebna je vsem balkanskim državam čim

večja povezanost, ker le na ta način morejo uspešno braniti svoje nevtralnost. Zato ima tudi sedanje zasedanje gospodarskega sveta BZ svoj poseben pomen in zato se temu zasedanju pripisuje tudi posebna važnost. Sedanje zasedanje gospodarskega sveta BZ naj odpre pozitivno pot za gospodarsko sodelovanje balkanskih držav in upamo, da bo ta cilj tudi doseglo.

Trgovinski odnošaji s Sovjetsko Rusijo vpostavljeni Slovesna izmenjava ratifikacijskih listin

Na vse zadnje se je dogodilo tudi to, da so bili naši gospodarski odnošaji s Sovjetsko Rusijo vpostavljeni in da je s tem dobila Jugoslavija okno in tudi vrata na vzhod, kar ji bo bistveno olajšalo njeno prizadevanje po gospodarski neodvisnosti. Kajti iz Sovjetske Rusije bo mogla dobiti tudi one surovine, ki so ji danes zaradi vojne v Evropi skoraj onemogočene. Tu treba v prvi vrsti omeniti bombaž, ki je našim tekstilnim industrijam že tako občutno primanjkoval. A tudi druge važne surovine bomo mogli dobivati iz Rusije, če bomo seveda tudi mi mogli Rusiji nekaj nuditi. Upravičeno je upanje, da se bo to tudi doseglo.

Prihod ruskega poslanika v Beograd

V petek jutraj je prišel v Beograd sovjetski sofijski poslanik Lavrentijev, da izvrši izmenjavo ratifikacijskih listin. V njegovem spremstvu so bili tajnik sovjetskega poslanstva v Sofiji Aleksander K. Krinjev, zastopnik agencije Tass Mirozov in uradnica poslanstva v Sofiji Nadežda Strigova. Kakor poroča dopisnik »Politike«, ki je spremljal sovjetsko delegacijo v naše kraje, so se vsi člani delegacije živo zanimali za Jugoslavijo. Zlasti g. Morozov je kazal izredno zanimanje za Jugoslavijo.

Na železniški postaji v Beogradu so sprejeli sovjetsko delegacijo vodilni uradniki zunanjega in trgovinskega ministrstva. Po krajšem odmoru so člani sovjetske delegacije obiskali predsednika vlade Dragišo Cvetkovića, podpredsednika vlade dr. Mačka in trg. ministra dr. Andreša. Povsod se je obisk raztegnil čez določeni čas, kar jasno dokazuje prisrčnost in iskrenost odnošajev, ki je nastopila med Jugoslavijo in Sovjetsko Rusijo.

Še pred tem so se vpisali sovjetski delegati v dvorsko knjigo. V kakšnem duhu so se vodili pri vseh teh sprejemih razgovori, kaže izjava dr. Mačka, ki je dejal novinarjem, da je vesel, ker more pozdraviti poslanika Lavrentijeva tudi kot zastopnika bratskega ruskega naroda, in sicer tako v imenu kr. Jugoslavije, ko tudi v imenu vsega hrvatskega naroda, ki ga danes on zastopa.

Izmenjava ratifikacijskih listin se je nato izvršila v zunanjem ministrstvu. Opoldne je nato zunanji minister dr. Cincar-Marković priredil na čast sovjetski delegaciji slavnostno kosilo, katerega so se udeležili vsi javni zastopniki naših gospodarskih ministrstev. Nato je bil poslanik Lavrentijev sprejet v Belem dvoru od kneza-namestnika Pavla.

Zvečer je priredil na čast poslaniku Lavrentijevu in sovjetski delegaciji na Avali, kjer se je ta poklonila spominu našega Neznane junaka, slavnostno večerjo. Tu sta bili izrečeni dve pomembni zdravici.

Trg. minister dr. Andreš je pozdravil sovjetskega poslanika Lavrentijeva z naslednjo zdravico:

»Gospod minister! Obnovo gospodarskih odnošajev med Sovjetsko Rusijo in kraljevino Jugoslavijo smo tudi mi pozdravili kot važen in vesel dogodek. V dejstvu, da se je vzpostavila medsebojna trgovina, smo videli okno, ki odpira nove poglede za našo izmenjavo in za ves naš gospodarski razvoj, kateremu sedanje izredne razmere delajo toliko ovir. Med Sovjetsko Zvezo in Jugoslavijo so široke možnosti za izmenjavo blaga. Sovjetska Zveza lahko v veliki meri spremeni sedanji ustroj naše zunanje trgovine ne samo kot dobaviteljica raznih surovin: petroleja, bombaža, železa in drugega, temveč tudi kot dobaviteljica strojev vseh vrst in industrijskih predelanih izdelkov. Od svoje strani mi lahko izvažamo v Sovjetsko Zvezo mnogo poljedelskih, rudarskih in manufakturnih proizvodov.

Trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Sovjetsko Rusijo z dne 11. maja t. l. pomeni ugodno podlago za delo. Na nas je zdaj, da tej pogodbi damo popolno važnost in da izkoristimo vse možnosti za izmenjavo blaga.

Toda takšno pogodbo so pri nas ocenjevali ne samo z gospodarskega, temveč tudi s političnega stališča. V njej je naše ljudstvo videlo davno željo po obnovi odnošajev z velikim ruskim narodom, s katerim ga vežeta ne samo sorodna kri in jezik, temveč tudi kulturna izročila in spomini na sodelovanje v preteklosti.

Na čelo pogodbe smo napisali, da začnemo obnovo trgovinskih odnošajev z željo, da ustvarimo trajne pogoje za prijateljstvo in sodelovanje med obema državama in njunimi narodi. Vse naše kmetsko ljudstvo želi, da vidi čimprej uresničenje teh pogojev in obnovo prijateljskih vezi z ruskim kmečkim in delovnim ljudstvom.

V tem znamenju dvigujem čašo za vaše zdravje in za srečo vašega velikega naroda.

Odgovor poslanika Lavrentijeva

Na zdravico ministra dr. Andreša je odgovoril sovjetski poslanik Lavrentijev z naslednjimi besedami:

»Z zadovoljnostjo sem vzel na znanje željo, sporočeno od vaše

strani, gospod minister, ter vas s svoje strani naprošam, da sprejmete moje prisrčne čestitke ob izmenjavi odobritvenih listin sporazuma, sklenjenega 11. maja t. l. med Jugoslavijo in SSSR. Dovolite mi, da poudarim svoje osebno zadovoljstvo, da se mi je nudila prilika za obisk v jugoslovanski prestolnici. Izkoriščam to priliko, da izrazim svojo globoko zahvalo vam gospod minister, za vaše prisrčne želje in da izražujoč svoja prijateljska čustva, dvignem čašo za okrepitev naših medsebojnih vezi za napredek narodov naših držav.

Trgovinska pogajanja z Nemčijo ugodno zaključena

Zasedanje Jugoslovansko-nemškega stalnega gospodarskega odbora je bilo v petek zaključeno. Na plenarni seji odbora je bil podpisan protokol, ki so ga podpisali nemški poslanik v. Heeren, višji svetnik nemškega gospodarskega ministrstva dr. Bergmann in pomočnik zun. ministra dr. Pilja.

Zunanji minister dr. Cincar-Marković

je dal po podpisu protokola o delu odbora naslednjo izjavo:

»Jugoslovansko-nemška trgovinska pogajanja imajo za našo trgovinsko politiko velik pomen. Znano je namreč, da zavzema Nemčija pri našem izvozu in uvozu ne samo prvo mesto po obsegu in vrednosti, ampak tudi najvažnejše mesto. Skoraj polovica (45,8 odstotka) našega izvoza gre v Nemčijo in češkomoravski protektorat, več ko polovico (54 odstotkov) vsega našega uvoza pa dobivamo iz tega gospodarskega področja. Tako je bilo vsaj leta 1939. V številkah se to pravi, da je od 5 in pol milijarde našega lanskega izvoza prišlo samo na Nemčijo in protektorat dve in pol milijarde din. Lahko je torej izpredvideti, da sta od načina in obsega naše trgovine z Nemčijo v marsičem odvisni velikost in vrsta produkcije naše države. Zato nas morajo tudi rezultati trgovinskih pogajanj z Nemčijo kar najbolj zanimati.

Tako je bilo to v normalnih razmerah, danes, v času splošne gospodarske razrvanosti na vsem svetu, nam pa to še mnogo več pomeni. Zato ni izraz običajne mednarodne frazeologije, ampak ugotovitev, ki ima danes svoj poseben pomen, če rečem, da so pogajanja na desetem zasedanju jugoslovansko-nemškega stalnega gospodarskega odbora, ki so bila zadnje tri

Plenarna seja Zbornice za TOI v Ljubljani

bo

v soboto, dne 8. junija 1940 ob 8.30 uri dop.

v zbornični sejni dvorani z naslednjim dnevnim redom:

1. Predsedstvena naznanila.
2. Poročilo o delovanju zbornice v preteklem polletju.
3. Računski zaključek za l. 1939. in poročilo pregledovalcev računov.
4. Dopolnitev taksnega pristojbenika zbornice.
5. Tajna seja.
6. Predlogi odsekov in zborničnih svetnikov.
7. Izžrebanje 30 zborničnih svetnikov za dopolnilne volitve.

Ljubljana, dne 30. maja 1940.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Predsednik zbornice:

Ivan Jelačin l. r.

Na Oplencu

Naslednji dan je sovjetska delegacija obiskala Oplenec ter se poklonila spominu Vožda Karadjordjevića, kralja Petra I. in Aleksandra I.

V soboto zvečer se je vrnila sovjetska delegacija v Sofijo.

tedne v Beogradu, potekala v docela prijateljskem ozračju; to je tudi omogočilo naporno in neutrudljivo delo obeh delegacij. Izpremenjene razmere na vsem svetu so izpremenile tudi pogoje, če ne tudi naloge njunega dela in vplivale na medsebojne potrebe in na možnosti za njih ureditev, možnosti, pri katerih je predvsem treba imeti zaupanje drug v drugega.

Jugoslovansko-nemški stalni gospodarski odbor je danes končal svoje deseto zasedanje s podpisom protokola, ki določa temelje bodoče trgovine med našo državo in Nemčijo. Zadoosti je, če povem, da smo kljub bistvenim izpremenbam v mednarodnem gospodarskem razmerju mogli ostati na dosedanjih temeljih, ki jih nismo na nobenem področju naše medsebojne trgovine bistveno izpremenili. Tudi v načinu plačevanja v blagovnem prometu ni izprememb. Obseg naše medsebojne trgovine se ni povečal, ampak se ravna po obojestranskih možnostih. Stremili smo torej samo za tem, da se olajšajo in prilagode današnjim razmeram pogoji pri izvozu med Jugoslavijo in Nemčijo. Tako lahko rečemo, da so se gospodarska pogajanja z Nemčijo končala tako, da smemo biti z njihovim rezultatom zadovoljni. To nas navdaja z upanjem, da bosta obe državi v bodoče znali najti način, da se bosta s popolnim uspehom sporazumeli v gospodarskem sodelovanju in medsebojnem izpopolnjevanju, za kar imamo toliko ugodnih pogojev v gospodarstvu obeh držav.

Naročajte in širite „Trgovski list“!

Podražitev vseh vrst grafičnih izdelkov

Z ozirom na ponovno, predstojajoče povišanje cen papirju in kartonu, zaradi ponovne podražitve tiskarskih barv in vsega ostalega materiala ter zvišanja delavskih plač so tudi grafična podjetja kraljevine Jugoslavije prisiljena povišati vse cene tiskovinam v knjigotisku, litografiji, offsetu, bakrotisku kakor tudi v kartonaži in knjigoveznih za 25%.

Veliki porast cen na trgu celuloze (beljene) v inozemstvu, dalje dnevno naraščanje cen vseh vrst surovin pri izdelavi papirja deluje naravnost porazno na razvoj prilik v grafični stroki. Nič bolje ni z ostalim materialom kot so n. pr. barve, svinec, kemikalije za litografije in cinkografije, poleg tega pa je nastalo še občutno pomanjkanje nekaterih vrst materiala.

Grafična podjetja so zvišala do sedaj svoje cene samo malenkostno, čeprav se je že parkrat podražil papir, karton, lepenka, barve in ostali material, lani decembra pa so se zvišale še plače kvalificiranemu in pomožnemu delavstvu. Sedaj pa stoji tiskarska podjetja zopet pred novim povišanjem plač. Težka situacija, v kateri se nahaja celokupno gospodarstvo grafične stroke je prisilila do te odločitve vse tiskarske organizacije v državi, zaradi česar se na 25% cen tiskarskim izdelkom opozarja vsa javnost v svrhu ravnanja.

Savez grafičnih podjetij Jugoslavije: Beograd, Ljubljana, Zagreb, Novi Sad, Osijek, Split in Sarajevo.

Nova avtobusna proga v Prekmurje

Mestna podjetja mariborska so se že lani odločila, da uvedejo med mestom in Murskim poljem ter Prekmurjem dvoje rednih avtobusnih prog. Proga v Ljutomer je obratuje več mesecev in je dobro frekventirana. Linija gre preko Sv. Petra in po novi cesti čez Nebovo in potem skozi Slovenske gorice.

Betonski most čez Muro pri Petanjih je sedaj toliko dogotovljen, da bodo preko njega že lahko šla tudi težka vozila. Zato je preteklo nedeljo že začela obratovati tudi proga v Prekmurje. Voz se odpelje z Glavnega trga v Mariboru vsak dan ob 17. in iz Murske Sobotice ob 5.30 zjutraj. Ob nedeljah in praznikih vozi še en voz iz Maribora ob 6. in iz Murske Sobotice ob 17.30 zvečer. Vožnja traja dve in pol ure in stane za osebo 30, za tja in nazaj pa 50 dinarjev. Na progi obratujejo novi moderni in veliki avtobusi.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 29. maja objavlja: Naredbo ministra za vojsko in morarico za vso vojaško kopensko, zrakoplovno in pomorsko silo. — Navodilo za izplačevanje nagrad honorarnim uslužbenem in dnevniciarjem v resoru ministrstva za telesno vzgojo, poklicanim na vojaške vežbe — Spremembo naziva za oddelek ljubljanske glavne carinarnice — Določitev prodajne cene dehidriranemu špiritu — Razglas bana dravske banovine o razdelitvi Save od izliva Trboveljskega potoka navzdol s stranskimi vodami na ribarske okraje — Razglas bana dravske banovine o ukinitvi združene zdravstvene občine Raka in ustanovitvi združene zdravstvene občine Škocijan — Odločbo bana dravske banovine o maksimiranju krušnih cen.

Občni zbori

Jugočeška, Jugoslovanska češka tekstilna industrija d. d. Kranj ima 16. redni občni zbor v petek 14. junija ob 11. v družbenih prostorih v Kranju. Delnice se morajo položiti vsaj 6 dni pred občnim zborom z najmanj 10 nezapadlimi kuponi.

Naš žitni trg

Iz poslovnega poročila Ljubljanske borze

Po cenitvi kmetijskega ministrstva smo pridelali l. 1939. približno 287 milijona metrskih stotov, od stare pšenice pa je še ostala rezerva v višini 25 milijona stotov, da smo imeli skupno 3125 milijona stotov.

Ker se računa za domačo porabo 130 kg pšenice na prebivalca, smo potrebovali samo za prehrano prebivalstva okoli 195 milijona stotov pšenice, za seme 35 milijona stotov, izvozili smo v l. 1939. približno 3 milijone stotov, en milijon stotov pa je prevzela vojaška uprava. Potemtakem bi morali imeti še približno 425 milijona stotov pšenice rezerve. Če računamo, da bomo izvozili letos še približno 750.000 do 1.000.000 stotov, bi morali vstopiti v novo kampanjo s približno tremi milijoni stotov pšenične rezerve. Pri tem pa je treba pripomniti, da se morajo vse te cenitve smatrati kot maksimalne in da je dejansko stanje nekoliko nižje. Po zadnjih izjavah Prizada in drugih ustanov ne znaša letošnji preostanek pšenice več kot pol drug milijon stotov.

Zetev pšenice v Argentini je bila l. 1939. odlična ter je dala nad 94 milijonov stotov. Po kritju lastnih potreb ostaja Argentini preostanek vsaj 67 milijonov stotov. Od tega preostanka je mogla Argentina takoj prodati v Anglijo 17 milijonov stotov, ostale pa so ji še velikanske zaloge pšenice, ki so povzročile *baisso* na svetovnih trgih. Ta padec cen je imel svoj odmev tudi v evropskih žitornih državah in nastalo je slabo razpoloženje za nakup evropskega žita, zlasti še, ker so bile cene evropske pšenice znatno nad svetovno pariteto. Trgovski krogi so zato računali, da bo intervencijska cena pri nas določena kvečjemu na podlagi cen iz l. 1936., čeprav tudi te cene niso popolnoma zadovoljile proizvajalce, vendar pa so bile še vedno nad svetovnimi cenami.

Pred objavo intervencijskih cen je bila pri nas cena nove pšenice 145 din do 14750 din. Prizad pa je nato objavil svoje cene (za blago franko vlačilec), ki so se gibale od 165 za Tiso II 80 kg 2% do 155 din za Savo 77/78 kg 2%. Cene za blago franko vagon pa so se gibale med 159 do 149 din.

Prizad je takoj ob žetvi kupil večje količine pšenice, ki jih je kot edini izvoznik prodal v okviru preferencialov srednje-evropskim državam. Nekateri so zagovarjali povišek cen, ker so bili mnenja, da je cena pšenice regulator cen vseh kmetijskih pridelkov.

Notranja trgovina pa se tem visokim cenam ni mogla prilagoditi ter je zato kupovala pšenico le z ozirom na dejansko povpraševanje. Niti zmanjšanje zaloga ni poživilo notranje trgovine, ker so bili trgovci prepričani, da bo Prizad na jesen znižal svoje cene, kakor se je to zgodilo tudi prejšnja leta.

Zunanjepolitični položaj pa je povzročil, da je v Romuniji zaradi živahnega povpraševanja iz Švice, Belgije, Nizozemske in Anglije cena pšenice v sedmih dneh skočila za 40%. Tudi pri nas se je naglo povečalo povpraševanje in mlinci, ki so iz previdnosti nakupili le malo pšenice, niso mogli zadostiti naročilom. Posledica tega je bila, da so šle cene skokoma kvišku in skoraj dosegle ceno 200 do 20250 dinarjev za 100 kg. A niti na tej višini se niso cene stabilizirale, temveč so se dvignile celo na 270 do 280 din. Konsumenti so bili zaradi tega zelo prizadeti in zaradi njih protestov je vlada predpisala obvezen popis vseh zalog. To je imelo za posledico, da so cene nazadovale na 250 do 255 din. Sporedno s ceno pšenice pa so narasle tudi cene za vse druge vrste žita.

Slovenijo kot agrarno pasivno pokrajino je ta podražitev žitaric nad vse občutno prizadela.

Poslovno poročilo borze govori nato o socialni akciji za preskrbo z moko in koruzo revnejših slojev ter pravi, da je sicer prav, če se ta akcija nadaljuje tudi v bodoče, vendar pa se mora izvajati na pravičen način. To je akcija mora v resnici koristiti revnim slojem, ne sme pa biti v škodo trgovini in mleviski industriji. Nikakor ni socialno pravično, da si premožnejši sloji na škodo državne blagajne in na škodo žitne trgovine in mleviske industrije nabavljajo po običajni potrebni živila, ki so prav za prav namenjena samo revnim slojem. Mnogo bolj pravično bi bilo, če bi se prevozna tarifa za žitarice, koruzo in moko znižala za vse pasivne kraje za 75%, ker bi le na ta način moglo vse prebivalstvo priti do cenejše prehrane. Upamo, da bo to pravilno stališče Ljubljanske borze, ki je v tem vprašanju gotovo absolutno objektivna, upoštevano tudi na pristojnih mestih in da se bo že enkrat nehala nelepa manipulacija z »uputnicami«.

Vprašanje Prizada

Poslovno poročilo razpravlja nato o vprašanju Prizada.

Zaradi številnih kritik o delovanju Prizada je bila 23. aprila 1940. v Beogradu konferenca zastopnikov vseh jugoslovanskih produktov borz in trgovinskih zbornic ter zastopnikov žitne trgovine. Na tej konferenci je Prizad zlasti poudaril potrebo, da se postavi vsa akcija odkupovanja pšenice na širšo podlago in da se omogoči večjemu številu gospodarskih ljudi, da stopijo v poslovne zveze s Prizadom, ki se v svojem poslovanju ne sme izogibati že stoletja delujoči trgovski mreži, katere delovanje na žitnem trgu je bilo vedno zelo blagodejno. Samo na ta način bi se mogla kupčija razvijati dobro. Prizad je tudi obljuboval, da bo skušal uvesti bolj praktičen postopek pri odkupovanju pšenice.

Zastopniki domačih borz pa so na tej konferenci sporazumno predlagali: Notranja trgovina naj bo popolnoma prosta brez vsake omejitve! Prizad naj kupuje samo za izvoz, izvažanje pa se mora dovoliti tudi zasebni žitni trgovini, zlasti v one države, ki ne zahtevajo, da jim dobavljajo žito samo Prizad. Prizad naj kupuje blago od zadrug in trgovcev, ki so zaregistrirani pri Prizadu, in sicer po domačih borzah. Davek na poslovni promet naj se ne plača od kupčij, sklenjenih s Prizadom. Prizad mora disponirati po vrstnem redu prejetih ponudb, brez ozira na to, če ponuja blago zadruga, trgovec ali proizvajalec.

Da se ne bodo več ponavljale nerednosti pri prevzemanju pšenice, naj Prizad vsaj za pol leta na-

prej določi cene, nikakor pa ne samo za mesec avgust. Prizad mora tudi pravočasno poskrbeti za zadostna skladišča. Kmetijsko ministrstvo naj poskrbi za objektivno in natančno ocenitev žetve, ta ocena pa se mora čim prej objaviti. »Uputnice« se morajo odpraviti, namesto njih pa naj se zniža prevoznina za pasivne kraje za 75%. Pred izvozno kampanjo naj Prizad v soglasju s trgovci določi kako-vost pšenice ter vse svoje prevezne pogoje.

S posebno odločnostjo je bil na konferenci zavrnjen predlog, da bi morali domači mlinci kupovati pšenico samo od Prizada, ker je ta predlog posebno v Sloveniji neizvedljiv. V Sloveniji je namreč dosti mlinov, ki kupujejo pšenico od trgovcev po ugodnejših plačilnih pogojih, kakor pa bi jih mogli doseči od Prizada. Z uveljavljenjem tega predloga pa bi morali ustaviti svoje obratovanje. Prav tako pa bi bila izločena iz kupčije s pšenico vsa žitna trgovina, ki bi morala likvidirati.

Stališče žitne trgovine je, da bi se Prizad sploh moral ukiniti, ker ima žitna trgovina vse pogoje, da uspešno trguje s pšenico tako doma ko v tujini. Na ta način se tudi cene najbolje regulirajo. Če pa že mora Prizad obstojati, potem naj se omeji njegovo delovanje samo na izvoz. Samo v izjemnih primerih, če cene preveč naraščajo, bi moral Prizad pravočasno intervenirati ter dati domačemu trgu na razpolago zmernejše cene, da bi se na ta način preprečilo čezmerno izkoriščanje konsumentov, zlasti onih v pasivnih krajih.

Naša filmska statistika

Filmska centrala je izdala zanimivo poročilo o filmih, ki so se predvajali pri nas ter o statistiki naših kinogledališč ter o njih obisku. Iz poročila filmske centralne posnemamo:

L. 1939. je bilo cenzuriranih in registriranih 809 filmov v skupni dolžini 776.995 metrov.

Od teh je bilo domače proizvodnje samo 50 filmov v skupni dolžini 11.113 metrov. Vsem letu je bilo prepovedano predvajanje 6 filmov v dolžini 6248 m. Pri proizvodnji domačih filmov je sodelovalo 12 zavodov, od katerih je bilo 6 v Beogradu, 5 v Zagrebu in samo 1 v Ljubljani. Največ filmov je izdelalo zagrebško podjetje »Zora-film«, ki je izdelalo 1700 m filmov.

Še vedno prevladujejo na našem trgu ameriški filmi, katerih je bilo 467 v skupni dolžini 404 tisoč 955 m. Francoskih filmov je bilo 99 s 147.196 m, nemških 139 s 124.457 m. Iz drugih držav je bilo le manjše število filmov, in sicer iz Češke, Anglije, Italije, Madžarske, Poljske in Švedske.

Tu je filme je uvažalo 25 podjetij, od katerih je bilo 15 v Zagrebu.

Koncem l. 1939. je bilo v vsej Jugoslaviji 432 kinematografov, od katerih je predvajalo 397 zvočne, 35 pa neme filme. Največ kinematografov je v donavski bano-

vini, namreč 121, Na Hrvatskem je bilo 104, v Sloveniji 63 (relativno največ v državi), na ozemlju mesta Beograda 27, v moravski banovini 28, v vardarski 23, v drinski 21. Najmanj kinematografov je imela Zetska banovina, kjer jih je bilo samo 12.

27 kinematografov v Beogradu je imelo 16.169 sedežev, 18 v Zagrebu 10.565 in 8 v Ljubljani 3981.

V državi je nadalje še 27 potujočih kinematografov, ki imajo najstarejšo aparaturo. Vsak dan dela v državi samo 112 kinematografov, nad 130 dvakrat tedensko, 53 štirikrat in 40 trikrat tedensko.

Pet nemških in ena ameriška družba so v naši državi snemale kulturne filme.

Iz vseh teh podatkov se vidi, da je središče naše filmske trgovine in industrije, če se o njej sploh more govoriti, v Zagrebu. Vsekakor se odpira še široko polje za domačo filmsko delavnost, če bomo seveda znali v ta namen združiti svoje sile.

Politične vesti

Romunski zunanji minister Grigore Gafencu je odstopil, za zunanjega ministra je bil imenovan dosedanji prometni minister Gigurcu,

ki je znan kot velik prijatelj Nemčije ter oster nasprotnik Židov.

V Parizu je bila seja vrhovnega zavezniškega vojnega sveta. O seji je bilo izdano sporočilo, ki naglašja, da se je razpravljalo na seji o vojnem položaju ter da je bilo v vseh vprašanih doseženo popolno soglasje. Zlasti pa je bilo sklenjeno, da bodo vsi zavezniški neomahljivo nadaljevali vojno do popolne zmage.

Hitler se je po rimskih vesteh odločil za napad na Pariz. Bitka, ki se bo sedaj razvila ob Sommi in Aisni, bo še strašnejša kakor je bila bitka v Flandriji. Tako zagotavljajo italijanski listi.

Tajnik predsednika Roosevelta Early je izjavil, da je dobil Roosevelt drugo pismo od Mussolinija.

Italijanska vlada je prekinila pogajanja z Anglijo. V Londonu vidijo v tem gotov znak, da gre Italija v vojno. Nekateri trde, da bo vstopila Italija v vojno dne 4. junija.

»Relazioni Internazionali« pišejo, da hoče Italija v Sredozemskem morju doseči rešitev problemov v smislu svoje naravne pravice. Angličani in Francozi pa da odrekajo Italijanom upravičenost njih zahtev in zato da ni drugega izhoda, kakor da se rešijo ta vprašanja z orožjem. Sedaj je prišel čas, na katerega je italijanski narod čakal 50 let. Italijanski narod se bo boril proti Franciji in Angliji, ki sta njegovi nasprotnici. Italijani so narod delavcev in ustvariteljev in že samo to jim daje neovrgljive pravice. Vsi tisti, ki so si nakopili neizmerna bogastva, jih bodo morali sedaj dati iz svojih rok. Nato omenja fašistična revija vojne cilje Italije, ki so: Tunis, Korzika, Nizza, Džibuti in Suez.

Francoska vlada je sklenila, da ne odobri trgovinske pogodbe, ki je bila sklenjena z Italijo, ker je Italija odklonila trgovinska pogajanja z Vel. Britanijo. S tem je postala pot Laval v Rim brezpredmetna.

Britanska zračna družba v Italiji je zaprla svoje urade ter pozvala svoje nameščence, da takoj odpuščejo iz Italije.

Italijanski novinarji v Franciji so zaprosili za odhodne vizume. Vsi bodo v najkrajšem času zapustili Francijo.

Boji za Dunkerque se nadaljujejo z vedno večjo ljutostjo. Zavezniški so s poplavljenjem ozemlja onemogočili nemškim četam dostop z zapada. Nato so skušali Nemci s posebnimi tanki, ki morejo plavati po vodi, priti čez poplavljenno ozemlje. Francoski protitankovski topovi pa so ta napad onemogočili. Nemci imajo pred Dunkerqueom 15 divizij.

Zavezniški poročajo, da je bilo dosedaj preplavljenih čez Kanal že 156.000 mož, a se prevažanje še nadaljuje. Vojni minister Eden je izjavil, da so od zavezniških vojske v Flandriji rešene še štiri petine. Med njimi tudi mnogo Francozov, ki so se prebili skozi nemške čete v Dunkerque.

Havas poroča, da so prišli v Dunkerque močni oddelki belgijske vojske, ki se niso hoteli pokoriti povelju kralja Leopolda in ki se še nadalje bore na strani zaveznikov.

Tudi v mestu Calais se oddelek britanskih čet še upira nemškim četam. Britanci so zasedli staro trdnjavo, ki jim s svojimi globokimi kazematami nudi dobro zaščito pred zračnimi napadi. Britanska posadka v trdnjavi je popolnoma odrezana od zavezniških čet ter dobiva hrano in municijo samo s pomočjo letal.

Nemško vojno poročilo pravi, da so nemške čete pri Dunkerque napredovale ter prišle že 10 km do mesta. Poročilo nadalje navaja, da se je posrečilo nemškim letalcem, da so v Rokavskem prelivu potopili 4 vojne ladje in 11 transportnih ladij, ki so imele skupno 54.000 ton. Močno pa da so poškodovali 14 vojnih ladij, med njimi dve oklopnici, 2 lahki križarki, 1 križarko za protiletalsko obrambo ter 38 trgovskih ladij s skupno tonazlo 160.000 ton.

Nemška letala so bombardirala Marseille ter v luki potopila neki angleški parnik. 40 civilistov je bilo ubitih. »Neue Zürcher Zeitung« meni, da dokazujejo nemški letalski napadi na kraje v južni Franciji, da Nemčija že računa s skorajšnjim vstopom Italije v vojno.

Francosko uradno poročilo pravi, da so francoske čete pri Dunkerqueu vzdržale vse nemške napade.

V Limoges, kjer je sedaj sedež belgijske vlade, je bila skupna seja belgijskega senata in parlamenta ter je bilo sklenjeno, da bo Belgija še nadalje vztrajala ob strani zaveznikov. Ker se nahaja belgijski kralj v oblasti sovražnika, je vlada sklenila, da belgijski kralj ne more več opravljati vladarske dolžnosti. Te dolžnosti more v bodoče opravljati sam belgijska vlada.

Avstralska vlada je sporočila angleški vladi, da je pripravljena sprejeti in preživeti vse angleške otroke izpod 12 let.

V Burgosu v Španiji so bile protizavezniške demonstracije.

Denarstvo

Uradni tečaji za junij

Finančni minister je predpisal za mesec junij naslednje uradne tečaje:

1 napoleon	din 350—
1 zlatna turška lira	398-30
1 angleški funt	175—
1 ameriški dolar	55—
1 kanadski dolar	54—
1 nemška marka	14-80
1 belga	8-70
1 pengö	8-65
1 brazilske milreis	2-95
1 egiptovski funt	174—
1 palestinski funt	173—
1 urugvajski pezoz	18-55
1 argentinski pezoz	12-60
1 čilski pezoz	1-25
1 turška papir. lira	34—
100 francoskih frankov	98-50
100 švicarskih frankov	1232—
100 italijanskih lir	228-80
100 nizozem. goldinarjev	2777-80
100 bolgarskih levov	45—
100 romunskih lejev	25—
100 danskih kron	760-50
100 švedskih kron	1312—
100 norveških kron	896-40
100 pezet	625—
100 drahem	40—
100 čeških kron	150-50
100 finskih mark	110—
100 letonskih lat	715—
100 iranskih (perz.) rialov	100—

Tem tečajem je že prištet pribitek (»prime«).

Prometna banka d. d. v Ljubljani ima 17. redni občni zbor 12. junija ob 16. v sejni sobi zavoda, Stritarjeva ulica 2. Vsaj 10 delnic se mora položiti najmanj šest dni pred občinim zborom.

Zasedanje Gospodarskega sveta BZ

V soboto se je začelo v Beogradu 10. redno zasedanje Gospodarskega sveta Balkanske zveze. Za zasedanje vlada tem večje zanimanje, ker je bil ravno kar podpisan protokol o nemško-jugoslovanskih trg. pogajanjih in ker je bila v Beogradu istočasno sovjetska delegacija zaradi ratifikacije jugoslovansko-sovjetske trgovinske in plovne pogodbe.

Zasedanje Gospodarskega sveta BZ je otvoril minister dr. Cincar-Marković. Po svečani otvoritvi so člani sveta odšli na Avalo in Oplenac, kjer so se poklonili spomniku našega Neznane vojaka ter kralja Zedinitelja. Danes v ponedeljek se začne delavno zasedanje sveta.

Na čelu jugoslovanske delegacije je načelnik zunanega ministrstva Steva Lazarević. Nadaljnji člani naše delegacije so: dr. Bičanić, gen. direktor direkcije za zun. trgovino, P. Babić, načelnik poštne min., Voja Popović, nač. pošt. ministrstva, komandant civilnega letalstva polkovnik Jovanović, predsednik Zveze brodarjev dr. Knežević ter drugi.

Dobave - licitacije

Gradbeno odelenje direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema ponudbe za dobavo mehkega rezane- ga lesa.

Jugoslov. drž. železnice, direkcija Beograd-sever sprejema do 4. junija ponudbe za dobavo 200.000 kg negašenega apna.

Štab mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 7. junija ponudbe za dobavo večje množine bombažnega prediva.

2. Hidroplanska komanda Divulje sprejema do 8. junija ponudbe za dobavo raznih desk in gredic.

Uprava vojno-tehničnega zavoda v Kragujevcu sprejema do 4. junija ponudbe za dobavo steklenih plošč (optičnih) ter raznega papirja in kartona; 5. junija za dobavo kompletne naprave za izdelavo svinčene žice ter raznega smirka; 7. junija brestovih desk ter raznega jesenovega lesa; 8. junija raznih kemikalij; 11. junija stroja za brušenje orodja ter raznih žag.

LICITACIJE:

Dne 5. junija bo v intendanturi štaba jadranske divizijske oblasti v Splitu licitacija za dobavo večje množine drv, 7. junija za dobavo večje množine petroleja.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Rodbinski oziri in neposredni davki

Iz razprave doc. dr. Vladimira Murka

Že v prejšnji številki smo opozorili na štiri važne gospodarske razprave, ki so izšle v letošnjem Zborniku znanstvenih razprav pravne fakultete Univerze kralja Aleksandra ter objavili izvleček iz razprave univ. prof. Bilimovića o jugoslovanskih železnih v preteklem dvajsetletju. Danes objavljamo glavno vsebino razprave univ. doc. dr. Vladimira Murka o rodbinskih ozirih pri naših neposrednih davkih. Razprava obsega v Zborniku 46 strani in jo podajamo torej le v zelo skrajšanem izvlečku.

Osnovno davčno načelo, da plačuje vsak davke po svoji gospodarski in davčni sposobnosti, izključuje enako obdačenje vseh donosov ali dohodkov iste višine, ker namreč ne more biti merilo gospodarske in davčne sposobnosti le višina donosa ali dohodka, temveč je treba upoštevati tudi rodbinsko stanje, ki zelo močno vpliva na gospodarsko in davčno sposobnost. Pravično je torej, da upošteva davčna zakonodaja tudi rodbinsko stanje, da zadane na pravičen način individualno davčno sposobnost, ker ne bi bilo pravično enako obdačenje dveh oseb, od katerih nima prva nobenih rodbinskih članov na skrbi, druga pa veliko število takih članov in izdatkov. Ker je pri posrednih davkih, zlasti pri trošarinah, davku na poslovni promet in carinah, skoraj nemogoče upoštevati rodbinsko stanje, je tembolj potrebno, da upoštevajo rodbinsko stanje vsaj neposredni davki, da ostane zavezanec njegov dohodek prost vsaj neposrednih davkov, če nima niti eksistenčnega minima.

V I. delu (uvodu) navaja pisec, da je mogoče pravično upoštevati rodbinskih bremen posledno le pri dohodnini, katere pa nimamo več. Da pa se ne bi godila krivica zavezanecem z večjim številom otrok, je mogoče tudi pri donosinskih davkih upoštevati rodbinskih bremen, seveda ne vedno na zanesljiv način, kakor je to mogoče v glavnem pri dohodnini. Zlasti je nevarno upoštevati rodbinskih bremen pri osebni, ki imajo donose, zavezane raznim našim neposrednim davkom ali istemu davku v območju raznih davčnih uprav. Najsigurnejše merilo davčne sposobnosti je vsekakor dohodek.

V II. delu razpravlja pisec o naših posameznih neposrednih davkih in rodbinskih ozirih pri vsakem davku posebej. Tako razpravlja o uslužbenskem davku, ki je še najpravičnejši izmed vseh naših davkov, sledi zemljarina, kjer se zmanjšuje vsaj dopolnilni davek, nato pridobnina, ki kaže veliko nezaupanje davčne uprave proti plačam in mezdam rodbinskih članov in se na rodbinsko stanje sploh ne ozira (izvzemši oprostitve za 9 otrok in samski davek, ki velja za vse davke). Zgradarina upošteva rodbinsko stanje le malenkostno, prav tako rentnina, kjer je seveda upoštevati rodbinskih ozirih skoraj nemogoče (tehnično), kolikor se po- bira z odtegljajem. Pri družbenem davku bi se dalo upoštevati rodbinsko stanje, kolikor gre za dodatni davek k družbenemu davku.

Precej prostora je posvetil pisec »samskemu davku« in oprostitvam oseb z vsaj 9 otroki; teh ozirih naš zakon o neposrednih davkih v svoji prvotni obliki ni poznal. Do 1. 1930. so bili torej samci obdačeni enako kot očetje 9 ali več otrok (razen pri uslužbenskem davku). Samski davek ima številne napake, ki bi se dale odpraviti; samo njegovo ime opravičuje oprostitve ženskih oseb. Zlasti je po pisčevem mnenju napako, da samski davek pada s starostjo in sploh odpade pri za-

vezancih nad 60 let. Namen samskega davka naj bo le, da bolj zadane osebe, ki imajo večjo davčno sposobnost, ker ne skrbijo za nobene rodbinske člane, ni pa njegov namen siliti koga k ženitvi. V praksi je pogosto samski davek tako neznamen, da postaja smešen. Oprostitve zavezanec z 9 otroki je sicer sedaj malo pravičnejše urejena kot ob uvedbi zakona, toda ima še vedno mnogo napak. Manjše število otrok (8 ali manj) pa se upošteva kot posebno breme, ki zmanjšuje davčno sposobnost, le pri uslužbenskem davku in pri dopolnilnem davku k zemljarini.

Nato razpravlja pisec o vojnici, samoupravnih dokladah, 1%nem izrednem prispevku zavezancev uslužbenskega davka, kuluku, posebno podrobno pa o posebnem prispevku za narodne obrambe, ki se ozira ne le na samski stan zavezančev, temveč tudi na manjše število otrok in sicer pri vseh neposrednih davkih, torej

Sklic in potek skupščine v gospodarskih zadrugah

Iz razprave univ. prof. dr. M. Škerlija

Ker poteče letos rok za prilagoditev poslovanja in pravil naših gospodarskih zadrug novemu zakonodajnemu zakonu, zasluži ta članek pozornost vseh zadrugnih delavcev, ki bodo v njem našli marsikatero važno pobudo in opozorilo. Sicer je pisec posvetil v zadnjem času organizaciji zadrug več razprav, katere bi kazalo zbrati, da bi bili vsi članki laže dostopni. S tem bi dobili sistem našega zadrugnega prava, ker je pisec v raznih člankih sistematično uredil gradivo, razmetano po celem zakonu o gospodarskih zadrugah, našel zvezo med raznimi določbami in pojasnil na ta način številne določbe, katere ne kažejo svojega smisla, dokler se ne poišče zveza med posameznimi določbami.

Uvodoma razpravlja pisec o skupščini sploh in o razdelitvi skupščin na redne in izredne. O pristojnosti skupščine razpravlja na drugem mestu (v »Pravosuđu«), tukaj le o sklicu in poteku skupščine.

II. del govori o sklicu skupščine. Zanj je pristojen upravni odbor (likvidatorji), v drugih primerih primarno ali subsidiarno nadzorni odbor, revizijska zveza, ena desetina zadrugnikov, v stečaju tudi upravitelj stečajne mase. V zvezi s tem je vprašanje o stroških za sklic skupščine. Posebno je obravnavana ustanovna skupščina, kraj in čas skupščine. Tu je treba ločiti čas, v katerem se naj skupščina skliče, čas, ki naj preteče od sklica do dne skupščine, in čas, v katerem se naj skup-

tudi pri takih, ki se drugače na rodbinsko stanje ne ozirajo.

Končno vsebujejo tudi predpisi o plačilu davkov neke rodbinske ozire pri davčni izvršbi, odpisu in odlogu davkov.

Pisčeve ugotovitve o upoštevanju rodbinskega stanja pri naših neposrednih davkih kažejo, da so rodbinski oziri v našem davčnem sistemu deloma tehnično slabo normirani, kar je v veliki meri krivda našega donosinskega davčnega sistema, deloma pa so ti oziri verjetno namenoma nepopolno upoštevani. Pravično bo mogoče upoštevati rodbinske ozire v polnem obsegu šele pri dohodnini, ki nam je bila svoječasno obljubljena in ki je dobila lani predhodnico v posebnem prispevku za fond za narodne obrambe.

Ta razprava utegne zanimati tudi večje davčne zavezance. Seveda je treba upoštevati najnovejšo spremembo davčnega zakona, nastale med tiskom razprave.

V istem zborniku je objavljena tudi razprava univ. prof. dr. M. Škerlija o sklicu in poteku skupščine o gospodarskih zadrugah. Ker je razprava za naše gospodarske ljudi zelo važna, jo objavljamo v krajšem izvlečku:

Sklic in potek skupščine v gospodarskih zadrugah

Iz razprave univ. prof. dr. M. Škerlija

Ker poteče letos rok za prilagoditev poslovanja in pravil naših gospodarskih zadrug novemu zakonodajnemu zakonu, zasluži ta članek pozornost vseh zadrugnih delavcev, ki bodo v njem našli marsikatero važno pobudo in opozorilo. Sicer je pisec posvetil v zadnjem času organizaciji zadrug več razprav, katere bi kazalo zbrati, da bi bili vsi članki laže dostopni. S tem bi dobili sistem našega zadrugnega prava, ker je pisec v raznih člankih sistematično uredil gradivo, razmetano po celem zakonu o gospodarskih zadrugah, našel zvezo med raznimi določbami in pojasnil na ta način številne določbe, katere ne kažejo svojega smisla, dokler se ne poišče zveza med posameznimi določbami.

Uvodoma razpravlja pisec o skupščini sploh in o razdelitvi skupščin na redne in izredne. O pristojnosti skupščine razpravlja na drugem mestu (v »Pravosuđu«), tukaj le o sklicu in poteku skupščine. II. del govori o sklicu skupščine. Zanj je pristojen upravni odbor (likvidatorji), v drugih primerih primarno ali subsidiarno nadzorni odbor, revizijska zveza, ena desetina zadrugnikov, v stečaju tudi upravitelj stečajne mase. V zvezi s tem je vprašanje o stroških za sklic skupščine. Posebno je obravnavana ustanovna skupščina, kraj in čas skupščine. Tu je treba ločiti čas, v katerem se naj skupščina skliče, čas, ki naj preteče od sklica do dne skupščine, in čas, v katerem se naj skup-

ščina opravi. Zakon tu včasih ni dovolj jase. Obširna so izvajanja o dnevnem redu, zlasti o spremembah pravil in o vabilih ter njihovem razglašanju. Pri slučajnostih je nedopustno sklepanje o predlogih in pritožbah, ki niso bili pravočasno prijavljeni. III. del razprave o poteku skupščine razpravlja o otvoritvi, o predsedovanju, konstituiranju skupščine vstevši določitev zapisnikarja in dveh overovalcev, o pravici in dolžnosti udeležbe, sklepčnosti (kvorum), pravici razpravljanja, o glasovanju in številu večine (pogosto kvalificirane). Ker mora za veljavnost sklepa glasovati več kot polovica navzočih zadrugnikov, lahko dobimo pri zadrugah, kjer imajo člani različno število glasov, neverjetne rezultate. Volilna geometrija lahko igra veliko vlogo. Nadalje razpravlja članek še o skupščinskem sklepu o letnih sklepih računih, o skupščinskem zapisniku in prilogah, o objavi in veljavnosti skupščinskih sklepov, končno pa o odgovornosti (kazenski in odškodninski) za pravičen sklic in potek skupščine.

Večina zakonskih določb, ki se smejo v pravih spreminjati le, kolikor so spremembe izredno dopuščene, je jasna; težave povzročajo v glavnem le nekatere določbe, katere je Narodna skupščina svoječasno v osnutku spremenila, ne da bi se ozirala na nekatere druge zakonite določbe, ki so bile v zvezi s temi spremembami. Vidi se tudi, da ureja ta zakon skoro vsa vprašanja, ki se utegnejo pojaviti.

Izseljevanje z vidika mednarodnega prava

Iz razprave univ. prof. dr. Tomšiča

Tudi ta članek spada k člankom gospodarske vsebine, ker moramo iskati za izseljevanje in vseljevanje »pretežno gospodarske nagibe«. Drugi nagibi vsaj v modernih časih ne igrajo več take vloge, razen političnih nagibov, katere povzročajo razne teritorialne spremembe zlasti po končanih vojnah.

Izseljevanje povzroča najrazličnejša vprašanja, ki se tičejo izseljenca in njegove družine, države, iz katere se izseli, države, kamor se seli, in mednarodne zajednice. Ti interesi si pogosto tudi nasprotujejo. Nato kaže pisec, kakšne gospodarske interese (oz.

škodo) ima država, iz katere se izseljenec seli, in država, v katero prihaja. Glavna korist države, iz katere se izseljenec seli, je v tem, da vpliva izselitev na delovni trg in torej zmanjšuje brezposelnost, obenem pa povečuje mezdnino in življenjski nivo oz. ga vsaj drži na isti višini. Povratek izseljencev, ki so si pridobili bogate skušnje, koristi domači produkciji, ki ima znatno korist tudi od prihrankov, katere pošiljajo izseljenci svojcem med bivanjem v tujini ali jih prinašajo ob vrnitvi, ter od rent in podpor. Skoda za državo, iz katere se izseljenec seli, pa je v tem, da izgubi

Mogočna zdravilna moč narave

se še posebno izraža v naravni ROGAŠKI SLATINI

poleg kapitalov najbolj podjetne državljane in praviloma za delo sposobne mlade moške, zavezane obenem vojaški službi. Na drugi strani se knjiži državi, v katero prihaja izseljenec, vse v dobro, kar se vključi v breme njegovi domači državi, ter v breme, kar koristi njegovi domači državi. Država priselitve izdaja torej razne ukrepe, ki naj vseljevanje preprečijo oz. ji naj prinesejo čim več koristi.

Ker imajo Slovenci tako razvito izseljenstvo kakor malokateri drugi narod na svetu, bi kazalo, da se gospodarski važnosti izseljenstva posveti posebna študija, ker seveda g. prof. Tomšič v okviru tega članka ni mogel natančneje obravnavati gospodarskega problema.

Problemi izseljevanja se morajo urediti tudi z mednarodno-pravnimi predpisi, ker zadevajo interese različnih narodov in držav.

Tendence notranjega državnega prava je zaščita proti dotoku in protipravnemu ravnanju tujcev, mednarodno javno pravo pa jemlje bolj v varstvo tujca proti notranjedožravni zakonodaji. Mednarodnopravna ureditev je možna v obliki občege in partikularnega mednarodnega javnega prava.

Prvemu poglavju o pomenu pravne ureditve izseljevanja in vseljevanja sledi drugo, ki vsebuje oris pravne ureditve izseljevanja in vseljevanja s posebnim ozirom na obče mednarodno javno pravo. Tu razpravlja pisec o pravici poedince, izseliti se, o pravem položaju izseljenca do domače države (natančneje o državljanstvu, o pravicah in dolžnostih domače države do svojih državljanov-izseljencev), o pravici poedince, vseliti se, ki se ponekod zelo omejuje in o pravem položaju izseljenca do tuje države, ki mora tujcem nuditi »minimalni standard pravice«, v mnogih ozirih pa izenačujejo tujci z domačini. V svojem interesu seveda država omejuje nekatere pravice vseljencev, druge pravice pa jim zagotavlja deloma tudi na podstavu mednarodnih pogodb ali običajev; take pogodbe so zlasti mirovne, prijateljske, trgovinske, o naselitvi, o kapitulacijah, konzularne, o izročitvi, repatriiranju, državljanstvu, delu in plovbi. Poleg teh pogodb so tudi posebne mednarodne pogodbe, posvečene le izseljevanju in vseljevanju.

Iz nezadostne urejenosti teh vprašanj izvaja pisec v III. poglavju nujnost, spolniti sedanjo mednarodnopravno ureditev v obliki multilateralnih mednarodnih pogodb, ker ne zadoščata obče mednarodno javno pravo in praksa držav. Večstranske ali celo obče mednarodne pogodbe naj bi koordinirale ukrepe držav glede izseljevanja in vseljevanja, kar bi bilo v korist prometa in vzajemnega razmerja med prizadetimi državami. Pisec našteva nato razne dvostranske ali tudi multilateralne mednarodne pogodbe o izseljevanju in vseljevanju ter načrte takih pogodb. Zlasti se urejajo vprašanja, tičeča se delovnega prava (socialno zavarovanje), kar se tiče tudi Jugoslavije.

Predvsem naj se uredijo vprašanja, kjer si koristi prizadetih ne nasprotujejo, nato pa se naj pristopi tudi k sporazumu glede spornih vprašanj, ki naj se rešijo s kolektivno mednarodno pogodbo, v kateri naj bodo interesi vseh prizadetih pravično upoštevani.

Trgovinski register

Vpisali sta se nastopni firmi:

»Naša sloga«, prodaja cerkvenih potrebščin — Ercigaj Oton, Ljubljana. Obratni predmet: Trgovina s cerkvenimi potrebščinami in mesanim blagom.

Ivan Lapajne, »Jadran«, kemični proizvodi, Ljubljana-Moste. Obratni predmet: Izdelovanje kemičnih izdelkov, nakup potrebnih surovin in obratovališč, nakup in prodaja kemičnih izdelkov.

Vpisale so se naslednje izpremembe in dodatki:

I. Knez, Ljubljana. Izbrise se prokurist Ivan Vrančič, vpiše pa se prokurist dr. Edvard Pajnič.

Jos. Köhler, družba z o. z., Ljubljana. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidator Delacorda Roza, soproga ravnateljca.

»Naša sloga«, prodaja cerkvenih potrebščin, družba z o. z., Ljubljana. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidator Oton Ercigaj, trgovec v Ljubljani.

Združene papirnice Vevče-Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani. Vpišeta se prokurista dipl. eks. akad. Milan Guzelj, komercialni vodja, dr. ing. Miloš Krofta, tehnični vodja, oba v Vevčah. Izbrise se prokurist Jahn Henrik.

Ivan Lapajne, »Jadran« kemični proizvodi, družba z o. z., Ljubljana-Moste. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidator Ivan Lapajne, industrialec v Ljubljani.

Izbrisale so se naslednje tvrdke:

»Elegance«, oblačilna družba, Ljubljana, zaradi končane likvidacije.

»Grom«, carinsko posredniški in spedijski bureau, družba z o. z. Obe podjetji pa obstajata kot samostojni podjetji še nadalje.

Uradno so bile izbrisane zaradi prenehanja naslednje firme:

Inž. Guzelj, izdelovanje kurilnih naprav in agentura s stroji,

Vilh. Steinherr, agentura in komisijska trgovina,

Ivan Stare, lesna trgovina,

Andrej Trškan, vinotoč, pivotoč,

prodaja sadja,

Ze v 24 urah barva, plesira in kemično sončni obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.

Železnice na Norveškem

Norveška, ki ima 323.000 km² površine, ima zaradi hribovitega ozemlja samo 3646 km železnice. Najdaljša železniška proga gre iz Osla v Bergen, druga pa iz Osla v Drontheim. Iz Osla gredo še dve krajši progi v južno Norveško. Severni del Norveške ni zvezan z južnim po železnici, temveč samo po morju. Najvažnejša železnica v severni Norveški je železnica, ki gre od švedske meje v Narvik, ki veže Kiruno, kjer so znameniti švedski rudniki železa, z morjem. Ta železnica je tudi v tehničnem pogledu zelo zanimiva, zlasti v onem delu, ki gre skozi Norveško. Proga je dolga samo 52 km, a ima 23 tunelov. Od morja pa do švedske meje se dvigne 517 m visoko. V obrambo pred snegom so bile napravljene posebne galerije. — Gradnja železnice je bila silno težavna, ker se je delala železnica skoraj v večni zimi in pri majhni dnevni svetlobi. Progo so delali laponski delavci. Kapaciteta te železnice je zelo velika, saj more prevoziti na mesec okoli 1 milijona ton železne rude.

Stavkovno gibanje se širi

V zadnji številki našega lista smo poročali o dveh stavkah, ki sta izbruhnili v Mariboru in naglasili, da kažejo razni znaki na to, da je treba računati še z nadaljnjo poostrojitvijo meznega gibanja. Dejali smo, da se širi stavkovno gibanje stavbinskih delavcev in da ima zaradi tega gradbeni sezona letos precejšnjo škodo.

Kar se je bilo bati, se je tudi res že zgodilo. Mezdno gibanje med stavbinci se je poostriilo. Najprej so začeli, ker delodajalci niso izpolnili vseh njihovih zahtev, stavkati v Ljubljani, nato v Mariboru, sedaj so ustavili delo tudi v Kranju in naposled je sledilo temu zgledu tudi delavstvo v Celju. Vse kaže, da se bodo pridružili stavki stavbinec tovariši tudi v nekaterih drugih krajih Slovenije, tako da bodo stavkali stavbeni delavci v vsej Sloveniji.

Razlika med zahtevami delavcev in ponudbami gradbenih podjetnikov ni velika. Delavci so pred par dnevi zahtevali 1 dinar poviška pri delovni uri. Delodajalci so se izjavili takoj pripravljene, da jim zvišajo urnino za 50 par, nadaljnjih 25 par jim dovolijo od 25. junija dalje, tako da bi bila razlika le še 25 par. Medtem pa je vodstvo stavkujočih v Ljubljani nastopilo z novimi zahtevami, zlasti glede kategoriziranja delavcev, ki naj imajo različne mezde. Urnina bi se na podlagi novih zahtev povisala za okroglo 1'50 dinarjev. Ker delodajalci niso pripravljeni te zahteve sprejeti v celoti, zaenkrat še ni izgledov, da bi se spor že v par dneh poravnal.

Velika je napetost tudi med krojaškimi mojstri in pomočniki v Mariboru. Delodajalci so ponudili na zahteve pomočnikov tedenske mezde po 120 do 180 dinarjev, česar pa njihovo osebje ni sprejelo, češ, da je premalo in da toliko zasluži že vsak težak. Pravijo, da se je življenje od jeseni podražilo za polovico in da s to mezdo nikakor ne morejo izhajati. Mojstri naglašajo, da jih je še do pretekle jeseni davila gospodarska kriza, potem pa so razmere postale z izbruhom vojne še hujše. Naročila rapidno nazadujejo, cene potrebščin se hitro dvigajo, primerno višjih cen pa ni mogoče zahtevati od stranke, ker si potem skoraj nihče ne bi omislil nove obleke ne pri krojaču ne pri šivilji. Mojstri uvidevajo težak položaj, v katerega so zabredli zaradi vojne tudi pomočniki, toda žrtve morata doprinesiti obe stranki. Pomočniki so nepopustljivi in prete, da bodo morali poseči po skrajnem sredstvu, t. j. stavki, da si pribore, kar jim gre.

Z druge strani pa je treba znamenovati eno stavko manj. Med slikarskimi in pleskarskimi mojstri v Mariboru in pomočniki se je v soboto le dosegel s posredovanjem mestne občine sporazum. Podpisan je bil sporazum, ki velja že od 29. aprila t. l. dalje. Med drugim so bile določene tudi nove minimalne mezde, in sicer prejemajo pomočniki prvih šest mesecev po učni dobi 3-50, drugih šest mesecev 4, drugo in tretje leto 5 in potem 6 dinarjev na uro. Ako so pomočniki že doslej imeli te mezde, se jim prizna povisek po 50 par na uro. Na delo bodo sprejeti zopet vsi stavkujoči brez

posledic, seveda kolikor bo potrebnih moči, ker zelo nazaduje delo v tej stroki. Važna je določba, da bodo pomočniki z vsemi močmi podpirali mojstre pri pobijanju šušmarstva. Razlika med starimi in novimi mezdami, t. j. od 29. aprila pa do začetka stavke, se ima izplačati že pri prvem mezdnom plačilu. Sporazum priporoča mojstrom, naj po možnosti odškodujejo na kak način pomočnike za delovne ure, ki so jih izgubili zaradi stavke. Pomočniki so se v ponedeljek, dne 3. t. m. že vrnili na delo.

Tudi v nekaterih drugih strokah nastopa delavstvo z zahtevami po višjih mezdah, da kolikor toliko spravi naraščajočo draginjo v sklad s svojimi prejemki. Napetost ni tako huda, kakor n. pr. pri stavbincih in krojačih, vendar se je bati, da pride tu in tam do stavke, ki bi prinesla baš sedaj, v dobi splošne krize in resnih časov, obema strankama veliko škodo. Pristojna mesta skušajo doseči srednjo pot, ki naj bi za silo zadovoljila oba tabora.

Pri tej priliki naj omenimo, da se na enem polju že vidi velika škoda, ki jo je povzročila stavka stavbinskega delavstva v Mariboru. Kakor smo že svojčas omenili, se je industrijec Hutter odločil zgraditi na svoji krasni parceli v bližini prostora, kjer je vsako leto Mariborski teden, velik blok modernih stanovanjskih hiš, ki bo veljal kakih 25 milijonov dinarjev in bo gotovo največja gradba, ki se je po vojni zamislila v Mariboru. Bilo je že vse pripravljeno, da se začne delo. Stavka delavstva pa je to preprečila. Počakati bo treba, da se med gradbeniki in delavci doseže sporazum, nakar se bo, kakor splošno zatrjujejo, začelo z zidanjem. Gradbena dela prevzame, kakor se čuje, konzorcij mariborskih gradbenih podjetij inž. arh. Jelenec & inž. Šlajmer, potem Nassimbeni ter R. Kiffmann. Ta ad hoc sestavljeni konzorcij je tudi pred par leti prevzel gradbo velike moderne magdalenske šole v Mariboru. So to tri največje in najsolidnejše gradbene tvrdke, ki so doslej ločeno ali pa skupaj postavile že celo kopo velikih stavb v mestu in na deželi. Upati je, da se bo delo kmalu pričelo, ker bo imelo od tega naše gospodarstvo velike koristi.

A. B.

Zunanja trgovina

Koncem maja se začno trgovinska pogajanja med Turčijo in Italijo. Namen teh pogajanj je povečanje trgovine med obema državama.

V Romuniji pripravljajo uredbo o omejitvi potrošnje železa in jekla, ker primanjkuje železa in jekla romunski oboroževalni industriji.

Kontrola nad uvozom in izvozom poštnih znamk se uvede s 1. junijem v Nemčiji. Kontrola bo izvajala »Reichsstelle für Waren verschiedener Art«.

Britansko kmetijsko ministrstvo je odredilo, da se mora letos posejati s konopljo štirikrat več zemlje ko lani. Konoplja se bo uporabljala zlasti za izdelovanje vojaških sotorov.

60 milijonov funtov ali 12 milijard din bo izdala angleška vlada letno, da prepreči dvig cen za živila.

Finsko-ruska trgovinska pogajanja se bodo začela še ta teden.

Doma in po svetu

Predsednik vlade Dragiša Cvetković je bil te dni v Zagrebu ter dal novinarjem daljšo izjavo, v kateri je zlasti naglasil, da je odločno za politiko sporazuma in da to dokazuje tudi njegovo delo. Naglasil je nadalje, da med njim in doktorjem Mačkom ni bilo nikdar nobenega nesoglasja. Nato je govoril o občinskih volitvah na Hrvaškem ter poudaril, da smatra za svoje pristase samo one člane JRZ, ki so za sporazum. Sporazum ne sme trpeti zaradi strankarskih nasprotstev med srbskimi strankami. Vsi Srbi na Hrvaškem morajo sprejeti sporazum.

V razgovoru z novinarji je predsednik vlade omenil, da o neki večji rekonstrukciji njegove vlade ne more biti govora. Glede zunanje politike je odgovoril, da je Jugoslavija strogo za politiko neutralnosti in da ni nobene politične napetosti, ker so odnosi Jugo-slavije z vsemi državami dobri. Odnosi z Rusijo pa se z utrjevanjem medsebojnih prijateljskih zvez zboljšujejo.

Finančno ministrstvo je podaljšalo rok za vlaganje potrdil (pri-log), potrebnih za prošnje za odpis davčnih zaostankov do konca 1. 1937. oz. 1939. do konca junija 1940. Opozarja se, da se ta rok ne bo več podaljšal.

Novinarski dom je bil v nedeljo v navzočnosti bana dr. Natlačenca, župana dr. Adlešiča, zastopnika divizionarja podpolkovnika Radojčića, senatorja dr. Kulovca, doktorja Windischerja in drugih slovesno blagoslovljen. Blagoslovil ga je prošt dr. Nadrah, ki je imel pri tej priliki lep nagovor o nalogah časnikarjev. Otvoritev Novinarskega doma so se udeležili tudi člani Centralne uprave JNU z doktorjem Sokolićem na čelu. Po pozdravnem govoru predsednika sekcije Stanka Viranta je čestitil ban dr. Natlačenec novinarjem, da imajo svoj lasten dom ter izrekel svojo prisrčno željo, da bi mogli sedaj še bolj koristiti svojemu narodu in domovini. Novinarjem tudi naše čestitke.

Banska uprava opozarja vse tvrdke, da morajo v prošnjah za dovoljenje zvišanja cen navesti vedno tudi cene blaga pri nakupu in pri prodaji na debelo.

Zagrebska občina je razgrnila svoj novi proračun. Po novem proračunu so izdatki predvideni na 315 milijonov din, od česar odpade na izdatke mestne občine 166, na izdatke mestnih podjetij pa 143 milijonov din ter na izdatke mestnega vodovoda 6 milijonov din.

Naš parnik »Lovčica«, ki je dosedaj vozil redno vsak mesec okoli Grčije v Varno, bo sedaj prvič odplul v Odeso.

Za odkup beograjske radijske postaje mora plačati uprava mesta Beograda družbi Radio 6,629.414 dinarjev.

Stolica za športno medicino je bila otvorena na medicinski fakulteti v Beogradu.

Nova tvornica perila je bila ustanovljena v Zemunu pod imenom »Lenta«. Lastnik tvornice je g. Leontić Ljubčić. V tvornico je investirano poldrugi milijon dinarjev kapitala.

Protituberkulozni teden, ki so ga priredili v Sarajevu, je dosegel zelo lep uspeh.

V Novem Sadu je napravila zadnja povodenj za 21,37 milijona din škoda. Porušenih je bilo 705 hiš, poškodovanih pa 290.

Največji mlin v Jugoslaviji je zgorel. To je mlin v Petrovaradinu, ki so ga zgradili l. 1916. Madžari in ki je bil sedaj last Nikole Lehart. Požar je uničil poleg mlina tudi vse zaloge. Zgorelo je 30 vagonov pšenice in 50 vagonov moke. Škoda cenijo na 6 do 8 milijonov, mlin pa je bil zavarovan na 9 milijonov din.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da so zavarovani prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

Predsednik ameriškega senatskega odbora za zunanje zadeve senator Pittman je imel te dni govor, v katerem je naglasil, da so Združene države Sev. Amerike zaradi sedanje letalske taktike mnogo bliže Evropi. Edino, kar bi moglo zmanjšati sedanjo nevarnost, ki grozi Združenim državam, je poraz rajha. Tudi če bi bil mir sedaj takoj sklenjen, ne bi bila odstranjena nevarnost za Združene države. Položaj pa bi bil tem bolj kritičen, če bi Nemčija premagala Francijo in Anglijo in se polastila njunega brodovja. Tedaj bi se mi na Atlantskem oceanu srečali z brodovjem, ki bi bilo mnogo močnejše od našega, na Tihem oceanu pa z brodovjem, ki bi bilo skoraj enako našemu. Takšne možnosti se dosedaj niso niti upoštevale. Na konec svojega govora je dejal senator Pittman, da ne veruje, da bi Hitler nameraval napasti Severne Amerike, pač pa veruje, da si želi bogastev Južne Amerike. Tam bi tudi nemške pete kolone zelo uspešno mogle delovati.

Senzacionalne vesti ameriških listov, da bo Nemčija ponudila Franciji separaten mir, so se izkazale kot neresnične.

Malteške oblasti so aretirale člane malteške vlade, ki so pripadali italijanski nacionalni stranki.

Madžarska vlada je poslala več članov organizacije puščicistih strel v koncentracijsko taborišče v Veliki Kanizi.

Luksemburško poslanstvo v Parizu je objavilo, da se ustanavlja posebna luksemburška legija, ki se bo borila na strani zaveznikov.

Anglija bo imela z vojaškimi vpoklici v juniju 2.800.000 vojakov. Pri Narviku se bori že mesec dni poljska brigada.

Priprave za evakuacijo so v Švici popolnoma dokončane.

Dvakratno povečanje proizvodnje avtomatskih pušk je odredilo ameriško vojno ministrstvo.

Madžarska bo svoje čete na meji demobilizirala in ne bo več klicala rezervistov na vojaške večbe, kakor se uradno zagotavlja.

Vprašanje uvedbe splošne vojaške dolžnosti proučujejo strokovnjaki, kakor je izjavil predsednik Roosevelt.

Nov kontingent kanadskih letalcev je prišel v Anglijo ter bil takoj poslan v London.

Med Sovjetsko Rusijo in Litvo je nastal zelo resen incident, ker so bili po sovjetski trditvi nekateri sovjetski vojniki ugrabljeni iz litovskih garnizij ter je o njih izginila vsaka sled. Molotov je zaradi tega poslal litovski vladi energično noto, v kateri je zahteval, da se ta zadeva razčisti. Molotov je zagrozil, da bo izvajala sovjetska vlada najstrožje represalije, če ne bi dobila zadovoljivega odgovora od litovske vlade. Litovska vlada je takoj pristala na najstrožjo preiskavo ter ponudila sovjetski vladi, da izvede preiskavo mešana komisija. Sovjetska vlada pa je to odklonila, ker da so krivci popolnoma znani. V litovskih krogih so prepričani, da je na delu neka »črna roka«, ki hoče na vsak način skaliti dobre odnose med Litvo in Sovjetsko Rusijo.

Zupan v Bukarešti je odredil, da so sredi, četrtek in petek brezmesni dnevi.

Argentinska trgovska ladja »Uruguay« je bila ob španski obali potopljena od neke podmornice. Ladja je imela 4000 ton nosnosti. Zaradi potopitve so bile v Argentini velike protinemške demonstracije.

Dnevnik v Španiji bodo s 1. junijem zmanjšali svoj obseg za dve strani.

A. ŠARABON & CO. LJUBLJANA

Uvoz kolonialne robe

Veletrgovina s špecerijo

Velepražarna za kavo

Mlini za disave

Glavna zaloga rudniških vod

Brzjavni naslov:
ŠARABON LJUBLJANA
Telefon št. 26-66

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!

1-2%!! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje! Zato vsaj doma pijte

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

tistega z rdečimi srci,

našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!